

Документ за разглеждане в заседание

B9-0163/2022

16.3.2022

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявления на Съвета и на Комисията
съгласно член 132, параграф 2 от Правилника за дейността

относно необходимостта от спешен план за действие на ЕС за
гарантиране на продоволствената сигурност във и извън ЕС в контекста
на руското нашествие в Украйна
(2022/2593(RSP))

Улрике Мюлер, Съорен Гаде, Нилс Турвалдс
от името на групата Renew

Резолюция на Европейския парламент относно необходимостта от спешен план за действие на ЕС за гарантиране на продоволствената сигурност във и извън ЕС с оглед на руското нашествие в Украйна (2022/2593(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
- А. като има предвид, че на 24 февруари 2022 г. Руската федерация започна непровокирано и необосновано нашествие в Украйна, в явво нарушение на международното право ; като има предвид, че непрекъснатите и ужасяващи нападения срещу украински цивилни лица са тежко нарушение на Женевската конвенция и представляват военни престъпления;
- Б. като има предвид, че производството на храни и достъпът до тях не следва да се използват като геополитическо оръжие;
- В. като има предвид, че целите на общата политика в областта на рибарството (ОПОР) и общата селскостопанска политика (ОСП) включват, наред с другото, снабдяване на пазара на ЕС с храни с висока хранителна стойност, намаляване на зависимостта на пазара на ЕС от вноса на храни и гарантиране, че храните достигат до потребителите на разумни цени; като има предвид, че пандемията от COVID-19 и понастоящем руското нашествие в Украйна направиха още по-очевиден факта, че ЕС трябва да засили продоволствената си сигурност и да намали зависимостта си от суровини, внасяни от един или от твърде малко доставчици от държави извън ЕС;
- Г. като има предвид, че това положение и легитимните санкции, наложени на Русия, ще доведат до значителни кумулативни смущения на световните селскостопански пазари, пазарите на рибарството и аквакултурите в допълнение към кризата с COVID-19 и неотдашните значителни увеличения на разходите за суровини, особено във връзка с пазарите на зърно и пазарите на растителни масла, като се има предвид фактът, че на Украйна и Русия се падат приблизително 3 % от световната търговия с пшеница, 32% от ечемика, 17% от царевичката и над 50% от слънчогледовото масло и 20% от слънчогледовите семена, както и по отношение на достъпа до торове и суровините, необходими за производството на торове;
- Д. като има предвид, че ЕС е особено зависим от Украйна за доставките на царевичка, рапично семе, пшеница, слънчогледово семе и слънчогледово кюспе, докато Русия също така е важен източник на внос на пшеница, рапично семе, слънчогледово семе и слънчогледово кюспе, по-голямата част от които се използват като изходна суровина за животновъдния сектор;
- Е. като има предвид, че няколко държави членки сигнализираха, че при настоящите темпове те са изложени на риск от изчерпване на запасите от фуражи до Великден;

- Ж. като има предвид, че Украйна и Русия са още по-важни доставчици на основни хранителни стоки за държави в Азия, Африка и Близкия изток, по-специално Египет, който внася над 50% от общото количество зърнени култури за хляб, и Индия, която задоволява своето търсене чрез внос на почти две трети от хранителните масла от световния пазар; като има предвид, че всяко увеличение на цените в тези държави, независимо от това колко е малко, ще окаже значително въздействие върху снабдяването с основни храни за населението като цяло; подчертава, че това е не само проблем с продоволствената сигурност, но също така има потенциала да доведе до социална криза в южните съседни на ЕС държави;
- З. като има предвид, че руското нашествие в Украйна ще окаже пряко въздействие върху продължаващите продоволствени кризи в световен мащаб; като има предвид, че повече от половината пшеница, използвана от Световната продоволствена програма, идва само от Украйна;
- И. като има предвид, че в допълнение към силната зависимост на ЕС от вноса на торове от Русия, зависимостта на Съюза от вноса на енергия от изкопаеми горива за производството на торове и от поташ от Беларус ще доведе до значително прекъсване на доставките в момент, когато цените на торовете са се увеличили с 142% през последната година, а енергията и торовете представляват 20% от производствените разходи на земеделските стопани¹; като има предвид, че газът представлява между 60% и 80% от производствените разходи за ключови азотни торове²; като има предвид, че високите цени на природния газ вече доведоха до временното затваряне на някои съоръжения за производство на торове; като има предвид, че вече има случаи, в които предприятия за производство на торове са отхвърлили поръчки от земеделски стопани поради липса на суровини;
- Й. като има предвид, че съществуват множество продукти за наторяване, получавани от органични източници на хранителни вещества, и че понастоящем тези продукти не се използват като заместители на химичните торове; като има предвид, че увеличаването на тяхната употреба би могло да бъде решение за намаляване на зависимостта на Съюза от химически торове, като същевременно спомага за постигането на целите на Зеления пакт;
- К. като има предвид, че цената на горивата се е увеличила значително в Европейския съюз, като е достигнала исторически високи стойности в множество държави членки; като има предвид, че продължаването на тази траектория ще доведе до неустойчиво икономическо положение за земеделските стопани и рибарите, като например риболовните кораби да се окажат в невъзможност да плават в морето и да печелят повече, отколкото са разходите за риболовните операции;
- Л. като има предвид, че секторите на рибарството, аквакултурите и

¹ Индекс на Евростат за цените на селскостопанските средства за производство (от третото тримесечие на 2020 г. до третото тримесечие на 2021 г.).

² Fertilizers Europe: Policy Priorities, Industry competitiveness, Energy cost (Торовете в Европа: Приоритети на политиките, конкурентоспособност на отрасъла, енергийни разходи), <https://www.fertilizerseurope.com/industry-competitiveness/energy-cost/> (Информация от: 16 март 2022 г.).

преработвателната промишленост на ЕС осигуряват висококачествени морски продукти, като играят основна роля за гарантиране на продоволствената сигурност в световен мащаб; като има предвид, че секторът на рибарството отдавна помага за предоставяне на европейските потребители на висококачествени продукти, отговарящи на високи стандарти за хранене и безопасност на храните, и понастоящем е световен лидер по отношение на устойчивостта;

- М. като има предвид, че въздействието върху потребителските цени на храните трябва да се разглежда в контекста на въздействието на пандемията от COVID-19, която вече допринесе за увеличаване на цените преди началото на войната; като има предвид, че цената на храните в ЕС е била с 4,7% по-висока през януари 2022 г., отколкото през същия месец на предходната година³; като има предвид, че много държави членки, и по-специално държавите от Централна и Източна Европа, са изправени пред още по-големи увеличения на цените на храните;
- Н. като има предвид, че Русия е шестият по големина търговски партньор на ЕС по отношение на стойността на износа на продукти на хранително-вкусовата промишленост от ЕС⁴; като има предвид, че смущенията в търговията и наложените санкции ще изискват смекчаващи мерки, включително създаването на алтернативни пазари за селскостопански продукти от ЕС;
- О. като има предвид, че руското нашествие в Украйна оказва въздействие върху пазара на труда, което би могло да окаже допълнително въздействие върху производството на храни;
- П. като има предвид, че на 9 март 2022 г. Комисията проведе първата среща на новосъздадения европейски механизъм за готовност и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност (EFSCM), за да обсъди продоволствената сигурност, въздействието на увеличението на цените на енергията и суровините и въздействието на войната в Украйна; като има предвид, че този механизъм има за цел да повиши подготвеността за кризи чрез подобряване на координацията и обмена на най-добри практики;
- Р. като има предвид, че след анексирането на Крим от страна на Русия и последвалите санкции Комисията и държавите членки предприеха няколко мерки за противодействие на отрицателните последици за пазарите на ЕС в областта на селското стопанство, рибарството и аквакултурите;
- 1. изразява дълбока загриженост относно въздействието, което това смущение в процесите в областта на селското стопанство, рибарството и аквакултурите ще оказва върху продоволствената сигурност за народа на Украйна, и настоятелно

³ Евростат, Инструмент за наблюдение на цените на храните,

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_fsc_idx/default/table?lang=en

⁴ Европейска комисия (ГД „Земеделие и развитие на селските райони“), Статистическа информационна брошура за търговията със селскостопански хранителни продукти: Европейски съюз – Украйна,

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agrifood-ukraine_en.pdf

призовава Комисията и международната общност да се координират и да предоставят на всички засегнати региони и градове стабилна дългосрочна програма за хуманитарна хранителна помощ чрез всички възможни форуми, като например Комитета по световната продоволствена сигурност, за да се компенсира липсата на украинско производство на храни и прекъсването на хранителната верига;

2. подчертава, че е важно да се сложи край на предизвиканата от Русия война, да се осигури мир и да се възстанови стабилността в Украйна, така че селскостопанският сектор на Украйна да може да се възстанови и да се гарантира продоволствената сигурност на страната; призовава ЕС да полага всички усилия, когато това е възможно, за да подпомага възстановяването на селското стопанство на Украйна и да гарантира непрекъснатата сеитба в Украйна чрез предоставяне на семена и торове, които са оскъдни;
3. отбелязва с дълбока загриженост, че продължаването на тази война би означавало, че държавите, които разчитат на износ на пшеница на приемливи цени от Украйна, биха могли да се сблъскат с голям недостиг през следващите месеци, по-специално в развиващите се и най-слабо развитите държави партньори, които вече са били изправени пред остро недохранване преди тази нова криза; призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия за спешна подкрепа на тези държави в краткосрочен план, като подкрепят местните общности, органи и НПО, за да смекчават спешната необходимост от храна и да продължават да засилват подкрепата за тези държави, за да се избегне по-голям недостиг на храни в изложените на риск региони, като се обръща специално внимание на най-уязвимите общности, и за да се изгради устойчивост в техните вериги за доставки на храни в средносрочен и дългосрочен план чрез укрепване на техния селскостопански сектор чрез подхода на ЕС за връзка между хуманитарната помощ и политиката за развитие; призовава международната общност, включително държавите членки, да обменят информация относно запасите, реколтите и наличието на храна в опит да се компенсират проблемите с доставките в световен мащаб и да се избегне световна продоволствена криза;
4. подчертава, че държавите, разположени в близост до района на конфликта, тези с нестабилни развиващи се икономики и тези, които приемат по-голямата част от украинските бежанци, ще бъдат най-силно засегнати от войната в Украйна; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят тези държави и да гарантират наличието на достатъчно хранителни доставки;
5. подчертава неотложната необходимост от извършване на преглед на подхода на ЕС към продоволствената сигурност, от намаляване на цялостната зависимост на продоволствената система на ЕС, от изграждане на по-голяма издръжливост във веригата за доставки на храни, особено на равнището на достъп до суровини, и от преодоляване на слабостите, разкрити от прекомерното разчитане на вноса на енергия, фуражи и торове от един или твърде малък брой доставчици и липсата на диверсификация на веригите на доставки; отбелязва, че следва да се обмислят мерки по цялата верига за доставки на храни отвъд подходящото равнище на производство, за да се обърне внимание на въздействието върху цената на стоките и финансовата достъпност на храните;

6. настоява, че целите и задачите на стратегията „От фермата до трапезата“ и на по-широкия Зелен пакт не следва да бъдат накърнявани в непосредствените действия за повишаване на устойчивостта и за изграждане на самостоятелност по отношение на суровините; подчертава, че мерките за повишаване на ефикасността на използването на суровини и наличието на по-устойчиви алтернативи и практики, както и мерките за справяне с разхищаването на храни, както е посочено в стратегията „От фермата до трапезата“ и Зеления пакт, като по този начин се намалява зависимостта от суровини като вредни продукти за растителна защита и химически торове, са гравитните елементи за гарантиране на стабилен селскостопански сектор на ЕС и верига за доставки на селскостопански хранителни продукти в средносрочен и дългосрочен план;
7. припомня обаче, че целите и задачите на стратегията „От фермата до трапезата“ трябва първо да бъдат подложени на цялостна оценка на въздействието и че при изпълнението на пътните карти, водещи до целите на стратегията „От фермата до трапезата“, законодателите ще носят отговорност за определяне на условията за избягване на спад в равнищата на селскостопанското производство в Европа или изместване на емисии; подчертава, че в контекста на продължаващата война в Украйна и допълнителния натиск върху хранителните вериги на ЕС, свързани със селското стопанство, рибарството и аквакултурите, е нараснала спешната необходимост от проучване на всички тези въздействия, потенциалните въздействия върху продоволствената сигурност трябва да бъдат внимателно оценявани и че следва да бъде възложено всеобхватно проучване на зависимостта на нашата продоволствена система от суровини и техните източници;
8. призовава експертната група на Европейски механизъм за готовност и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност (EFSCM) да ускори структурната си работа по картографирането на рисковете и уязвимостта на веригата за доставки на храни в ЕС и критичната ѝ инфраструктура, както и да създаде ясни и бързи канали за комуникация и информация относно планирането в извънредни ситуации, за да се гарантира използването на пълния потенциал на ЕС по отношение на доставките на храни и продоволствената сигурност, както и да се намали зависимостта на селското стопанство на ЕС от внос и суровини, като същевременно се даде положителен принос за общия търговски баланс на Съюза;
9. призовава Комисията да изготви незабавно подробен план за действие за гарантиране на продоволствената сигурност в рамките на ЕС въз основа на поуките, извлечени от представения през ноември 2021 г. план за действие при извънредни ситуации, когато е приложимо, и да се заеме със слабостите, появили се вследствие на прекомерното разчитане на вноса на енергия, фуражи и торове от един единствен доставчик или от твърде ограничен брой доставчици, както и на липсата на диверсификация на веригите на доставки;
10. отбелязва, че този план за действие представлява възможност за по-бързо постигане на целите на Зеления пакт, което ще засили устойчивостта на веригите на доставки на храни в ЕС в рамките на екологосъобразна кръгова икономика и ще предложи стимули за земеделските стопани, рибарите и заинтересованите страни по веригата за доставки на храни, така че да преминат към по-устойчиви, ефективни и независими производствени методи и инструменти чрез засилено

използване на иновативни инструменти, технологии за отглеждане и устойчиви процеси и практики, като всичко това ще спомогне за намаляване на зависимостта на ЕС от вносни суровини, включително чрез разгръщане на краткосрочни инвестиции за увеличаване на навлизането на технологии и практики, насочени към постигане на целите на стратегията „От фермата до трапезата“;

11. призовава държавите членки да прилагат мерки и да използват наличните инструменти за укрепване на своите вериги за доставки на храни; подчертава, че предприеманите мерки не трябва да застрашават целостта на единния пазар, нито да подкопават мерките за повишаване на устойчивостта на веригата за доставки на храни в целия ЕС, нито да увеличават енергийната зависимост от руските ресурси;
12. подчертава колко е важно в краткосрочен план да се търси решение на проблема с разхищаването на храни на всички етапи от веригата, за да се намали натискът върху доставките на храни в Европа; отново призовава да се предприемат необходимите мерки за постигане на целта на ЕС за намаляване на разхищението на храни с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. спрямо базовото равнище от 2014 г.;⁵
13. изразява загриженост по повод на това, че поради липсата на инвестиции, намалената ликвидност и несигурността на пазара настоящото положение ще окаже както финансов, така и практически натиск върху някои производители по отношение на изпълнението на съществуващите цели и законодателни задължения; отбелязва във връзка с това, че може да е необходим прагматичен подход към контрола;
14. подчертава, че на равнището на производството ще бъдат необходими засилени мерки и стимули за изграждане на устойчивост, например чрез увеличаване на кръговостта и самодостатъчността по отношение на ресурсите, като същевременно не се подкопават производственият капацитет и конкурентоспособността на селското стопанство, рибарството и аквакултурите в ЕС, чрез инструменти като преминаване към прецизно земеделие, развитие и бърз достъп до пазари на алтернативни протеини, органични торове, микробна защита на културите и нови геномни техники в съответствие с целите на Зеления пакт, както и чрез предоставяне по време на тази преходна година на ОСП на възможност за временна и краткосрочна гъвкавост с предвиждане на условия и дерогации и чрез ускоряване на административните процедури за постигане на тази гъвкавост;
15. подчертава, че дефицитът на протеинови култури в ЕС продължава да бъде основна слабост и призовава за засилен и ангажиран подход за устойчиво увеличаване на производството в ЕС на растителни протеини чрез стратегическите планове по ОСП и други мерки;
16. признава неотложната необходимост от временни и обратими мерки за увеличаване на производството в ЕС за сезона на прибиране на реколтата през 2022 г., за да се допринесе за продоволствената сигурност на ЕС; призовава

⁵ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0425_BG.html

Комисията, с оглед на необходимостта от преодоляване на непосредствения недостиг на протеинови култури, да ускори административните процедури, за да даде възможност по време на преходната година на ОСП да се използва земя под угар за производството на тези култури за консумация от хора или животни и без да се увеличава зависимостта от суровини; във връзка с това призовава да се даде приоритет на протеиновите култури, които не изискват никакви или изискват много ниски количества пестициди;

17. отбелязва, че алтернативните органични източници на хранителни вещества и циркулацията на хранителни вещества следва да се използват възможно най-скоро, за да се намали зависимостта от химически торове; призовава Комисията да обърне внимание на законодателните и практическите пречки пред осъществяването на това решение, за да се намали зависимостта от вноса на торове, първо чрез преминаване в краткосрочен план към органични торове и второ чрез допълнителна подкрепа за научни изследвания и нови иновации на равнището на ЕС; призовава по-специално Комисията да предприеме необходимите мерки, включително законодателни такива, за засилване на използването на органични продукти за наторяване, получени от утайки от пречистване на отпадъчни води и преработен оборски тор, така че да се заместят химичните торове, при условие че това не противоречи на целите на стратегията „От фермата до трапезата“;
18. призовава Комисията да направи оценка на възможността и осъществимостта на мобилизирането на допълнителна финансова подкрепа за най-засегнатите сектори и да предприеме спешни мерки, за да се помогне на земеделските стопани да отслабят последиците от сериозното увеличение на цените на торовете;
19. подчертава взаимовръзките между устойчивостта и повишената кръговост в селското стопанство с преминаването от зависимост от изкопаеми горива, вносна енергия и химически торове към по-екологични, възобновяеми алтернативи;
20. подчертава необходимостта и възможността земеделските стопани в ЕС да увеличат производството в ЕС и употребата си на биоенергия, като биогаз и биогорива, както и енергия от възобновяеми източници, като например слънчеви клетки, като инструмент за противодействие на покачващите се цени на енергията; отбелязва, че от гледна точка на диверсификацията те са от полза за климата, а производството им може също така да създаде допълнителен източник на доходи за земеделските стопани;
21. призовава Комисията да смекчи въздействието, което оказва върху земеделските стопани и производителите загубата на пазари вследствие на ответните мерки, предприети от Русия в отговор на санкциите, наложени от ЕС, както и да обмисли мерки, включително компенсации, с които да им се помогне, и да ги подпомогне да намерят алтернативни експортни пазари за своите продукти;
22. призовава Комисията да прилага извънредни мерки, включително помощ за частно складиране, за селскостопански продукти, за които се срещат пазарни проблеми; отбелязва намерението си да предостави тази помощ на сектора на свинското месо; настоятелно призовава Комисията да създаде механизъм, който

да позволява на неправителствени организации и други органи достъпа до продукти от частно складиране, за да се подпомогне гарантирането на продоволствената сигурност в Украйна; счита, че този механизъм би могъл да се използва и чрез Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD) в държавите членки, приемащи бежанци, за да се отговори на спешната необходимост от предоставяне на допълнителна храна;

23. счита, че европейският сектор на рибарството е от ключово значение за европейската продоволствена сигурност и изразява съжаление, че неговото положение се е влошило значително поради бързото увеличаване на световните цени на важни за сектора стоки, и по-специално поради рязкото увеличаване на цените на горивата, вследствие на което риболовните дейности вече не са икономически жизнеспособни; счита, че в това положение е необходима спешна помощ, включително оказване на пряка подкрепа; посочва, че тази помощ трябва да гарантира продължаването на дейността на риболовните флотове на ЕС и с това и продължаването на дейностите по веригата на доставки на продукти от риболов и аквакултура; призовава Комисията и държавите членки да признаят трудното положение, в което се намира риболовният сектор, и да го разгледат по подходящ начин в предстоящите действия; отбелязва, че за справяне с увеличението на цените на горивата е важно в дългосрочен план да се стимулира разработването и използването на иновативни, селективни методи и техники за риболов с по-висока горивна ефективност;
24. призовава Комисията да предприеме действия, за да гарантира, че разпоредбите за държавна помощ за селското стопанство, рибарството и аквакултурите, включително разпоредбите *de minimis*, позволяват на държавите членки да предоставят на операторите бърза и гъвкава подкрепа, за да компенсират увеличените разходи, свързани с войната в Украйна; подчертава във връзка с това, че в рамките на своята национална рамка държавите членки следва също така да разгледат възможността за подпомагане, като например намаляване на социалноосигурителните вноски, спиране или намаляване на някои данъци и удължаване на заемите във връзка с COVID-19; призовава Комисията да гарантира, че държавната помощ не води до нарушаване на конкуренцията и че се гарантират еднакви условия на конкуренция между държавите членки;
25. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че новият ЕФМДРА ще започне да функционира възможно най-скоро, и изисква от Комисията да обмисли предприемането на действия, за да се даде възможност за спешна помощ по линия на фонда и по време на криза като войната в Украйна; настоятелно призовава за мобилизиране на всички оставащи средства от Европейския фонд за морско дело и рибарство и настоятелно призовава Комисията и държавите членки да ускорят прилагането на резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, за да се гарантира, че подкрепата достига по-бързо до засегнатите от Брексит райони;
26. отбелязва, че следва да се обмислят мерки по цялата верига за доставки на храни, за да се гарантира, че всички заинтересовани страни играят роля в укрепването на устойчивостта на селскостопанския хранителен сектор и сектора на хранителните продукти от водни организми, и че тези мерки трябва да допринесат за

постигането на целите и задачите на прехода на ЕС към неутралност по отношение на климата до 2050 г.; счита, че в съответствие с бързото прилагане на Директива (ЕС) 2019/633 относно нелоялните търговски практики следва да се обърне специално внимание на жизнеспособността на селското стопанство и на значителната роля на търговците на дребно при определянето на справедливата възвръщаемост за производителите, особено с оглед на натиска, произтичащ от увеличените разходи за суровини, но в еднаква степен и на тяхната отговорност за по-нататъшно осигуряване на приемливи и достъпни за потребителите цени на храните;

27. призовава Комисията и държавите членки да наблюдават отблизо пазарите на хранителни продукти от селскостопанския сектор и от сектора на хранителните продукти от водни организми, като обръщат особено внимание на спекулациите с цените и използват, когато е целесъобразно, инструментите, предвидени в Регламент (ЕС) № 1308/2013, като същевременно гарантират целостта на единния пазар;
28. припомня, че няколко украински пристанища в Черно море са затворени, което нарушава международната търговия с храни, и призовава Комисията и държавите членки да осигурят безопасни транспортни и хранителни коридори до и от Украйна през алтернативни пристанища, както и чрез железопътен и автомобилен транспорт;
29. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Комисията и Съвета и правителствата и парламентите на държавите членки.